

Wonen Verhitte huizenmarkt belangrijk verkiezingsthema

Van iedereen of het eigen volk?

Nog een kleine twee maanden tot de raadsverkiezingen. Grote vraag in de campagne: voor wie is nog plaats in de drukke stad? De keuze reikt van 'eigen volk eerst' tot een open stad. 'Er is een trendbreuk.'

Michiel Couzy
GEMEENTEPOLITIEK

Amsterdam is populair en het is natuurlijk hartstikke fijn om het mooiste meisje van de klas te zijn, maar het resultaat is wel dat hier overal gebrek aan is: betaalbare huizen, plekken op populaire scholen, universiteiten, sportclubs of zwembaden.

Amsterdammers gaan van de ene wachtlijst naar de andere.

De woningmarkt is het belangrijkste knelpunt. Uit cijfers blijkt dat de uittocht van Amsterdammers groter is dan ooit; met name gezinnen en middeninkomens vertrekken. Dat wringt. Aan de andere kant komen weer heel veel anderen de stad in, vooral uit het buitenland; nieuwe Amsterdammers.

Deze verschuiving roept emoties op. Expats zouden Amsterdamse gezinnen verdringen, beleggers jagen met hun grote geld Amsterdammers de stad uit.

Grote vraag voor de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart is dan ook: voor wie is nog plek in de stad? Gezinnen of expats? Beleggers of middeninkomens? Amsterdammers of mensen van buiten? Wat vinden de partijen?

Meest uitgesproken

De SP is het meest uitgesproken. De beschikbare plekken zijn in eerste instantie voor Amsterdammers. Niet voor niets gaat lijsttrekker Laurens Ivens de verkiezingen in met de slogan 'Amsterdam van de Amsterdammers', tevens de titel van het verkiezingsprogramma. "We moeten kiezen," zegt hij. "Amsterdammers staan bij ons op de eerste plaats."

De SP voert de slogan uit door Amsterdammers voorrang te geven op de oververhitte woningmarkt. Elk jaar gaan 5000 nieuwbouwwoningen met voorrang naar mensen die minstens drie jaar in Amsterdam wonen of hier studeren. In 2017 kwamen er in Amsterdam 4918 nieuwbouwwoningen bij. Die gaan dan allemaal naar de eigen bevolking.

'Eigen volk eerst', vindt Eric van der Burg, lijsttrekker van de VVD, van de SP-plannen. D66-leider Reinier van Dantzig vindt dat de socialisten inspelen op het onderbuikgevoel van 'vol is vol'.

Meer partijen willen Amsterdammers voor-

'Amsterdamse partijen nemen afstand van het eeuwenoude idee dat we in een open stad leven'

ILLUSTRATIE SJOERD VAN LEEUWEN

trekken. De Partij van de Ouderen, de Partij voor de Dieren en de Partij van de Arbeid willen allemaal, in meer of mindere mate, voorrang geven aan Amsterdammers of aan mensen die binding hebben met de stad. "Niet iedereen kan in Amsterdam wonen, dus we moeten keuzes maken," zegt Johnas van Lammeren van de Partij voor de Dieren.

Het tekort aan woonruimte maakt een fundamenteel, maar ook ongemakkelijk debat noodzakelijk. Het succes van Amsterdam is mede te danken aan nieuwkomers. De hoofdstad trekt van over de hele wereld mensen aan, omdat hier werk is, een aantrekkelijk uitgaansleven en een, over het algemeen, vrijzinnig klimaat.

Een homo uit de biblebelt

Een Amsterdamse jongere die uit huis gaat en in de stad wil blijven wonen, dicht bij familie en vrienden, komt nauwelijks aan een woning. Dat is een probleem. Maar heeft deze Amsterdamer dan meer recht op een plek dan een leeftijdgenoot uit Dokkum die ook gebruik wil maken van alle voordelen die de stad biedt? En hoe zit dat dan met, pak hem beet, een homo uit de Biblebelt, die hoopt op een vrijer leven in de stad? Amsterdam had ooit voorrangregels, voor docenten, voor mensen met economische binding. Die zijn verdwenen, want de stad is voor iedereen.

Nu de ruimte op is, moeten we weer selecteren aan de poort, vindt Ivens. "Je komt niet meer weg met 'Amsterdam is voor iedereen.'"

D66, VVD, GroenLinks en Forum voor Democratie willen juist vasthouden aan die open stad, koste wat het kost. "Ik zie Amsterdam als een Europese hoofdstad waar het niet zou moeten uitmaken waar je vandaan komt," aldus Van Dantzig (D66).

"Deze stad is gebouwd op immigratie," zegt Rutger Groot Wassink van GroenLinks. "Dat is de belofte van Amsterdam: je komt met niets naar de stad en hier bouw je iets op."

Anton van Schijndel, kandidaat-raadslid van Forum voor Democratie, vindt de plannen van de SP 'on-Amsterdams'. Ze miskennen de 'bijdrage van nieuwkomers'.

Amsterdammers kunnen moeilijk claimen dat de Dam, de ziekenhuizen, universiteiten en theaters hun eigendom zijn, zegt Van der Burg. "Iedereen heeft daar recht op, net als op een plek in Amsterdam."

Onderbuik

De verschillen zijn duidelijk en worden in verkiezingstijd breed uitgemeten. Vraag is of het verwijt terecht is dat met name de SP de onderbuik laat spreken en 'eigen volk eerst' hanteert.

Stel dat de SP de landelijke verkiezingen was ingegaan met de slogan 'Nederland van de Nederlanders', dan was het land te klein geweest. Is dat dan anders als het om Amsterdam gaat?

Het verschil is dat 'Nederland van de Nederlanders' zich afzet tegen buitenlanders, zegt Floris Vermeulen, hoofddocent politicologie aan de Universiteit van Amsterdam. Daar is bij de SP geen sprake van.

"Tegelijkertijd is hier wel sprake van een trendbreuk. Amsterdamse partijen nemen afstand van het eeuwenoude idee dat wij leven in een open stad. Een stad die het juist zo goed doet omdat die open en internationaal is. We gaan naar minder tolerantie en dat is niet niets."

Vermeulen vindt dat het 'niet zo zou moeten zijn' dat de een meer recht heeft op een plek in Amsterdam dan de ander. Maar het is te kort door de bocht om dit weg te zetten als populisme, want het onderliggende probleem is reëel: een gebrek aan betaalbare huizen. "Maar het raakt wel aan onderbuikgevoelens."

Van der Burg (VVD) wil de SP niet vergelijken met de PVV, maar vindt wel dat Ivens een klimaat creëert waarin 'zij die van buiten komen,

Wel/geen voorrang op de woningmarkt

Partij van de Ouderen
Geboren en getogen Amsterdammers krijgen voorrang boven niet-Amsterdammers bij het toekennen van een huurwoning.

schappelijke binding nodig met Amsterdam.

D66
Meer woningen voor middeninkomens.

VVD
Verplegers, docenten en agenten krijgen voorrang bij sociale huurwoningen.

Forum voor Democratie

50.000 woningen

erbij, waarvan 70 procent in het middensegment. Alleen in Noord, waar de veranderingen snel gaan, afspraken maken met corporaties om nieuwe woningen met voorrang toe te wijzen aan starters uit Noord.

Partij voor de Dieren
Voor een sociale huurwoning is sociale en maat-

'SP-lijsttrekker Ivens is zelf als student uit Doetinchem gekomen, maar haalt nu de brug op'

niet goed zijn'. "De SP vindt toeristen slecht voor de stad, expats slecht voor de stad, internationale studenten slecht voor de stad en wil dat alle woningen naar Amsterdammers gaan. Ivens is zelf als student vanuit Doetinchem naar Amsterdam gekomen, maar haalt nu de brug op."

Beschuldiging

Ivens vindt dat zijn collega-wethouder Van der Burg zich 'kapot moet schamen' voor de beschuldiging van eigen volk eerst. "Hij weet als geen ander dat mensen in de verdrukking zitten in de stad." Met de slogan Amsterdam van de Amsterdammers wil SP zich vooral afzetten tegen het grote geld. "Amsterdam is niet van beleggers, maar van de mensen."

Hij erkent dat hij breekt met het idee van de open stad, maar dat kan niet anders. "De stad is een magneet, we moeten schaarste verdelen en dan kunnen we niet iedereen gelukkig maken. Keuzes maken doet ergens pijn."

11.013

→ Het afgelopen jaar is het aantal inwoners in Amsterdam per saldo met 11.013 gegroeid.